

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ІМЕНІ П. Л. ШУПІКА

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення вченої ради

Протокол від 22.06.2022 № 5

Заступник голови вченої ради

чл. -кор. НАМН України, професор

Ю. П. Вдовиченко

ПРОГРАМА ПІДГОТОВКИ В ІНТЕРНАТУРІ
ТА НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
ЗА СПЕЦІАЛЬНІСТЮ «ДИТЯЧА ХІРУРГІЯ»

КИЇВ – 2022

Програма підготовки в інтернатурі та навчальний план за спеціальністю "Дитяча хірургія" для випускників педіатричних та медичних факультетів навчальних закладів вищої освіти України розроблені на підставі Положення про інтернатуру затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Положення про інтернатуру» від 22 червня 2021 року № 1254 (у редакції наказів Міністерства охорони здоров'я України від 16 березня 2022 року № 493 та 13 травня 2022 № 805) та наказу МОЗ України від 10.12.2010 р. № 1088 «Про удосконалення післядипломної освіти лікарів». Програма підготовки в інтернатурі та навчальний план за спеціальністю "Дитяча хірургія" переглянуті та доповнені співробітниками кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика.

Навчальний план та програма спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності «Дитяча хірургія» побудовано на основі програми МОЗ України (наказ №2390 від 01.11.2021 року), яка рецензована групою експертів МОЗ України.

Рецензенти:

Левицький Анатолій Феодосійович – завідувач кафедри дитячої хірургії Національного медичного університету імені О. О. Богомольця МОЗ України, доктор медичних наук, професор, Заслужений лікар України.

Кравчук Борис Олексійович – професор кафедри торакальної хірургії та пульмонології Національного університету охорони здоров'я України імені П.Л.Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.

Склад робочої групи:

- 1. Горбатюк О. М.** – завідувач кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.
- 2. Рибальченко В. Ф.** – професор кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.
- 3. Данилов О. А.** – професор кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.
- 4. Русак П. С.** – професор кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, доктор медичних наук, професор.
- 5. Момотов А. О.** – доцент кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, кандидат медичних наук, доцент.
- 6. Горелік В. В.** – доцент кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, кандидат медичних наук, доцент.
- 7. Гончар В. В.** – доцент кафедри дитячої хірургії Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика МОЗ України, кандидат медичних наук, доцент.

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Інтернатура (первинна спеціалізація) є обов'язковою формою післядипломної підготовки випускників медичних факультетів вищих медичних закладів освіти III-IV рівнів акредитації незалежно від підпорядкування та форми власності, після закінчення якої їм присвоюється кваліфікація лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Дитяча хірургія». Інтернатура проводиться у формі очно-заочного навчання на кафедрах медичних закладів вищої освіти і закладів післядипломної освіти та стажування в базових установах охорони здоров'я.

Теоретична підготовка. Підготовка лікарів в інтернатурі зі спеціальності «Дитяча хірургія» проводиться на кафедрі дитячої хірургії проводиться за індивідуальними навчальними планами, розробленими на підставі навчального плану і уніфікованої програми інтернатури. Теоретична підготовка на очній частині навчання на кафедрі включає читання лекцій, проведення практичних та семінарських занять. Поміж тим додаткові курси навчальної програми інтерни вивчають під час очної частини навчання на відповідних кафедрах.

Діагностична робота. Основна мета цього розділу роботи – оволодіння основними сучасними методами діагностики хірургічних захворювань в дитячій хірургії. Не дивлячись на навчання у медичному закладі вищої освіти, вдосконаленню знань з діагностики необхідно приділяти особливу увагу. Перш за все йде мова про закріплення отриманих раніше знань, набуття навичок на такому рівні, який міг би бути основою для подальшої самостійної роботи. По-друге, у деяких лікарів-інтернів знання з того, чи іншого питання недостатні, що вимагає планомірного, систематичного їх поповнення чи повторення.

Лікувальна робота. Основною метою та завданням підготовки в інтернатурі є набуття та вдосконалення професійних навичок з основних розділів дитячої хірургії, вивчення клініки та діагностики дитячих хірургічних захворювань, методів консервативного та оперативного лікування у дітей, готовності лікарів-інтернів до самостійної лікарської роботи.

У процесі підготовки лікарі-інтерни дитячі-хірурги засвоюють принципи і методи консервативного та оперативного лікування хірургічних недуг і, в першу чергу, тих, що вимагають вирішення питань лікувальної тактики в ургентному порядку. Всі діагностичні та лікувальні маніпуляції лікар інтерн погоджує з куратором, завідувачем відділення та палатним лікарем.

Науково-практична робота. Основу науково-практичної роботи складають аналізування клінічних спостережень та опрацювання архівних матеріалів хірургічних відділень. Інтерни дитячі-хірурги, які планують займатися науково-

дослідною роботою, повинні зробити доповідь на заключній науково-практичній конференції, що організовується наприкінці проходження інтернатури. Написання рефератів та участь у науково-практичних конференціях на республіканському та міжнародних рівнях.

Організаційно-методична форма навчання.

Охарактеризована вище практична діяльність, теоретична підготовка, науково-дослідна робота і виховні аспекти навчання в інтернатурі є єдиною інтегральною системою органічно пов'язаних між собою різних сторін одного і того ж процесу – навчання спеціальності і формування світогляду лікаря.

Клінічний обхід хворих. Мета обходу – систематичне колективне обговорення всіма лікарями відділення клінічних питань. Основна роль належить лікуючому лікарю і особі, що проводить обхід (завідувач кафедри, доцент, завідувач відділенням). Здійснюється огляд хворих, перевірка відповідності діагнозу суб'єктивних і об'єктивних проявів захворювання, даних лабораторних, інструментальних досліджень, уточнюється діагноз, визначається вибір додаткових методів діагностики, оцінюється правильність дій лікаря і вирішується питання подальшої тактики.

Клінічний розбір хворих є одним з основних і ефективних методів навчання лікарів-інтернів дитячих-хірургів, який проводиться, в основному, після обходу хворих. У клінічному розборі обов'язкова участь усіх лікарів відділення та інтернів. У клінічному розборі хворого, якого курує інтерн, останній доповідає всі відомості, що стосуються історії хвороби.

Ранкові конференції лікарів. Керівник повинен забезпечити активну участь інтернів дитячих-хірургів на цих конференціях. Необхідно вимагати ознайомлення їх із станом хворих, що знаходяться у важкому стані та з нев'ясненим діагнозом, незалежно від того, хто є їх лікуючим лікарем.

Консилиуми. Дидактична вартість консилиумів є індентичною значенню клінічних розборів. Бажано перед консилиумом провести з інтернами дитячими-хірургами спеціально для них призначений клінічний розбір хворих з детальним ознайомленням з історією хвороби та загостренням уваги на клінічній проблематиці, що повинна бути вирішена.

Клініко-патологоанатомічні конференції. На відміну від інших клінічних розборів, конференція надає повноцінну, завершену інформацію про хворого, що обумовлено ретроспективним характером аналізу і остаточною верифікацією усіх сумнівних клінічних міркувань патолого-анатомічним розтином. Дидактична вартість зростає у випадках, якщо інтерни приймали участь у лікуванні хворого.

Науково-практичні конференції лікарні та відділення. Участь в них інтернів дитячих-хірургів у ролі доповідачів

бажана. По можливості, необхідно уникати доповідей реферативного характеру, хоч вони також допустимі. Подібні доповіді в певному ступені відмежовують теорію від практики; у зв'язку з відсутністю безпосереднього практичного додатку, викладений теоретичний матеріал фіксується у пам'яті, як правило, гірше.

Навчальний план визначає тривалість навчання інтернів дитячих-хірургів, розподіл годин, відведених на теоретичне вивчення розділів навчальної програми. В разі необхідності, враховуючи рівень базисних знань, регіональну патологію, актуальність та специфіку завдань охорони здоров'я регіону та інші обставини, кафедра може вносити корективи та доповнення в навчальні години, які регламентовані навчальними планами, в межах 20% від загального об'єму часу.

Для виконання даної програми в процесі навчання передбачено такі види занять: лекції, практичні заняття, різні види семінарів. Теоретична підготовка передбачає обов'язкове відвідування лекцій, активну участь у семінарських заняттях, науково-практичних і патологоанатомічних конференціях. На практичних заняттях інтерни під керівництвом викладача опановують практичні навички з хірургії та суміжних дисциплін. Участь у конференціях студентів та молодих вчених, а також практичних та тематичних конференціях.

ГРАФІК ОСВІТНЬОЇ ТА ПРАКТИЧНОЇ ЧАСТИНИ ПРОХОДЖЕННЯ ІНТЕРНАТУРИ

за спеціальністю «Дитяча хірургія»

Тривалість підготовки в інтернатурі: 33 місяці (5148 годин) (171,6 кредитів ECTS)

Освітня частина: (заклади вищої або післядипломної освіти) 9 місяців (1404 годин, 46,8 кредити ECTS), три місяці щорічно (15,6 кредитів ECTS на рік).

Практична частина: (бази стажування) 24 місяці (3744 год.).

Роки навчання	М і с я ц і											
	VIII	IX	X	XI	XII	I	II	III	IV	V	VI	VII
Перший	Б	К	К	К	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	В
Другий	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	К	Б	Б	Б	В
Третій	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	Б	К	К	ДА	В

Примітка:

Б - практична частина підготовки на базі стажування;

К - освітня частина підготовки – навчання на кафедрі;

ДА - державна атестація;

В - відпустка.

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
практичної підготовки лікарів-інтернів
на базі стажування зі спеціальності «Дитяча хірургія»
 (заочна частина інтернатури)
 Тривалість навчання – 24 місяць (3744 год.)

Назва відділення (установи, відділення)	Код, назва курсу навчальної програми	Кількість навчальних годин	Число тижнів практичної роботи
Діагностичне	03 рентген кабінет, УЗД, КТ, МРТ, ендоскопії	70	2
Хірургічне	07 Невідкладна хірургія	400	12
	07 Лапараскопічна хірургія	150	4
	08 Планова хірургія	400	12
	06 Торакальна хірургія	244	7
	09 Хірургія новонароджених	300	9
	07 Абдомінальна хірургія	240	7
	08 Проктологія	240	7
	05 Нутріціологія в хірургії	70	2,5
Анестезіолого- реанімаційне	04.Анестезіологія та інтенсивна терапія	70	2,5
	05 Трансфузіологія в хірургії	100	3
Травматологічне, ортопедичне з нейрохірургічними ліжками, відділен- ня політравми	13 Травматологія та ортопедія	280	6
Опікове	14 Опіки та відмороження	160	5
Урологічне, гінекологічне	10 Урологія та гінекологія	180	6
Онкологічне, онкогематологічне відділення /диспансер	12 Онкологія	80	3
Гнійно- септичної хірургії, щелепно- лицьової хірургії	15 Хірургічна інфекція	300	9
Поліклініка	11 Поліклінічна хірургія	200	5
Відділення політравми лікарні швидкої допомоги для дорослих		200	5
Проміжний контроль		60	-
Р а з о м:		3744	96

НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН
спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності «Дитяча
хірургія»

(очна частина інтернатури)

Тривалість навчання – 9 місяців (1404 год.)

Код курсу	Назва курсу	Кількість навчальних годин			
		лекції	практичні	семінари	всього
01.	Історія дитячої хірургії. Організація хірургічної допомоги дитячому населенню в Україні.	10	-	2	12
02.	Вікові особливості оперативної хірургії та топографічної анатомії	6	10	14	30
03.	Сучасні діагностичні та лікувальні технології в дитячій хірургії.	10	20	20	50
05.	Трансфузіологія і нутріціологія	8	22	20	50
06.	Торакальна хірургія	10	22	36	68
07.	Абдомінальна хірургія	36	98	206	340
08.	Колопроктологія	10	22	36	68
09.	Хірургія новонароджених	10	32	50	92
10.	Урологія та гінекології	10	22	52	84
11.	Ендокринна хірургія	6	10	16	32
12.	Судинна хірургія дитячого віку.	6	10	16	32
13.	Поліклінічна хірургія	10	24	46	80
14.	Онкологія. Доброякісні та злоякісні пухлини.	14	18	30	62
15.	Травматологія та ортопедія	20	30	50	100
16.	Політравма.	10	26	20	56
17.	Хірургічна інфекція. Сепсис.	20	30	50	100
	Разом	196	396	664	1256
	Базовий контроль знань	-	-	-	2
	Конференції	-	-	-	6
	Підсумковий річний контроль знань	-	-	-	8
	Іспит	-	-	-	6
Разом					1278
Додаткові програми					
	Медицина надзвич.станів (1 рік)	6	10	14	30 (5-дні)
04.	Анестезіологія та інтенсивна терапія (1 рік)	6	14	10	30 (5-дні)
	Опіки та відмороження (1 рік)	2	6	4	12 (2-дні)
	Медицина катастроф (1 рік)	2	6	4	12 (2-дні)
	Військово-польова хірургія (1 рік)	2	2	2	6 (1-д.)
	Торакальна хірургія (2 рік)	4	10	4	18 (3-дні)
	Нейрохірургія (2 рік)	2	2	2	6 (1-д.)
	Дитяча кардіохірургія (3 рік)	2	2	2	6 (1-д.)
	Трансплантологія (3 рік)	2	2	2	6 (1-д.)
Разом		28	54	44	126

В с ь о г о :			1404
----------------------	--	--	-------------

УНІФІКОВАНА ПРОГРАМА
спеціалізації (інтернатури) зі спеціальності
«Дитяча хірургія»

Код курсів, розділів, тем, елементів	Назва курсів, розділів, тем, елементів
КУРС - 1	
Історія дитячої хірургії. Наукові школи та центри з дитячої хірургії. Організація хірургічної допомоги дитячому населенню в Україні.	
1.1.	Історія розвитку дитячої хірургії.
1.1.1.	Дитяча хірургія як спеціальність.
1.1.2.	Основні історичні етапи розвитку хірургії дитячого віку в Україні.
1.1.3.	Організація підготовки дитячого хірурга на сучасному етапі
1.1.4.	Перспективи розвитку хірургії дитячого віку в Україні.
1.2.	Організація хірургічної допомоги дитячому населенню
1.2.1.	Питання управління, економіки, планування та санітарної статистики в хірургічній службі.
1.2.2.	Організація дитячої хірургічної допомоги населенню на сучасному етапі. Методи покращення якості хірургічної допомоги дітям.
1.2.3.	Санітарно-протиепідемічна робота в хірургічній службі.
1.2.4.	Питання реабілітації та експертизи працездатності, та інвалідності.
1.3.	Правові основи хірургічної допомоги.
1.3.1.	Юридичні аспекти роботи дитячого хірурга.
1.3.2.	Правові основи хірургічної допомоги.
1.3.3.	Питання етики і деонтології в професійній діяльності хірурга.
КУРС - 2	
Топографічна анатомія та оперативна хірургія. Вікові особливості.	
2.1.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія голови та шиї.
2.1.1.	Топографічна анатомія голови, операції в щелепно-лицевій ділянці та на мозку у дітей
2.1.2.	Топографічна анатомія шиї, хірургічні доступи та операції на шиї у дітей
2.2.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія тазу та органів.
2.2.1.	Топографічна анатомія стінок тазу, органів тазу, промежини.
2.2.2.	Анатомо-фізіологічні особливості оперативних втручань на органах тазу.
2.3.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія грудної клітки.
2.3.1.	Топографічна анатомія грудної клітки та порожнини грудної клітки
2.3.2.	Доступи та операції на грудній клітці, органах грудної порожнини г
	Операції на молочних залозах у дітей.
2.4.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія живота.

2.4.1.	Топографічна анатомія живота, вікові особливості.
2.4.2.	Доступи та операції на передній черевній стінці, та черевної порожнини у дітей.
2.5.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія поперекової ділянки та заочеревинного простору
2.5.1.	Топографічна анатомія поперекової ділянки та заочеревинного простору.
2.5.2.	Доступи та операції на органах заочеревинного простору.
2.6.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія хребта і спинного мозку.
2.6.1.	Топографічна анатомія хребта, вікові особливості.
2.6.2.	Доступи та оперативна хірургія хребта, вікові особливості.
2.7.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія органів сечової та статеві систем.
2.7.1.	Топографічна анатомія органів сечової та статеві систем.
2.7.2.	Доступи та оперативна хірургія органів сечової та статеві систем, вікові особливості.
2.8.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія плечового поясу і верхньої кінцівки.
2.8.1.	Топографічна анатомія плечового поясу і верхньої кінцівки.
2.8.2.	Доступи та оперативна хірургія плечового поясу і верхньої кінцівки, вікові особливості.
2.9.	Топографічна анатомія та оперативна хірургія нижньої кінцівки.
2.9.1.	Топографічна анатомія нижньої кінцівки, вікові особливості.
2.9.2.	Доступи та оперативна хірургія нижньої кінцівки.
КУРС - 3	
Сучасні діагностичні та лікувальні технології в дитячій хірургії.	
3.1.	Інноваційні візуалізаційні методи в діагностиці хірургічної патології у дітей та їх роль в лікуванні.
3.1.1.	Лапароскопічні, торакокопічні, артроскопічні методи діагностики та лікування.
3.1.2.	Ендоскопічні методи діагностики та лікування патології шлунково-кишкового тракту у дітей.
3.1.2.1	Ларинго-, трахео-, бронхоскопічні методи діагностики та лікування.
3.2.	Рентгенологічні (променеві) методи дослідження та інші.
3.2.1.	Рентгенологічні методи в сучасній дитчій хірургії
3.2.2.	КТ /МРТ в сучасній дитчій хірургії
3.2.3.	Ангіографічні та ендоваскулярні методи дослідження.
3.2.4.	Радіонуклідна діагностика.
3.3.	Ультразвукова діагностика: кольорове дуплексне картування, визначення кровотоку, енергетичний доплер, еластографія
3.4.	Сучасні технології роз'єднання тканин в дитячій хірургії.
3.3.1.	Скалпелі (звичайний, Аргоновий, ультразвуковий,

3.3.2.	гідроструменевий).
3.5.	Інноваційні електрозварювальні технології в дитячій хірургії.
КУРС - 4	
Анестезіологія та інтенсивна терапія в дитячій хірургії.	
4.1.	Основні лікарські засоби, що застосовуються в анестезіології, реаніматології та інтенсивній терапії.
4.2.	Види знеболень, наркозів та анестезій.
4.2.1.	Наркоз (інгаляційний, неінгаляційний).
4.2.2.	Комбіноване знеболення.
4.2.3.	Анестезія (місцева, перидуральна і спинномозкова).
4.3.	Особливості анестезіологічного забезпечення. Особливості анестезіологічного забезпечення операцій у дітей з ургентною хірургічною допомогою, підготовка до проведення наркозу Анестезіологічне забезпечення планових операцій в дитячій хірургії, підготовка до проведення наркозу Операційний ризик та анестезіологічне забезпечення хірургічних втручань у новонароджених. Знеболення в амбулаторній хірургії.
4.3.1.	
4.3.2.	
4.3.3.	
4.3.4.	
4.4.	Діагностика та інтенсивна терапія гострих порушень водно-електролітного обміну у дітей
4.4.1.	Інтенсивна терапія порушень системи гемостазу у дітей.
4.4.2.	Гострі порушення гемодинаміки. Діагностика шоку, невідкладна допомога
4.4.3.	Діагностика та алгоритм дій при алергічних реакціях та анафілаксії
4.4.5.	Діагностика та алгоритм дій при черепно-мозковій травмі у дітей
4.4.6.	
4.5.	Реанімація та інтенсивна терапія гострої дихальної і серцево-судинної недостатності. Інтенсивна терапія гострої печінкової недостатності. Інтенсивна терапія ниркової недостатності Особливості реанімації у новонароджених
4.5.1.	
4.5.2.	
4.5.3.	
4.5.5.	
4.6.	Політравма. Травматичний шок
4.7.	Компартмент-синдром.
4.8.	Сепсис. Септичний шок.
КУРС - 5	
Трансфузіологія і нутріціологія в хірургії.	
5.1.	Характеристика антигенних систем крові.
5.1.1.	Визначення груп крові за антигенними системами ABO та Rh.
5.1.2.	Проби на сумісність при переливанні компонентів крові.
5.2.1.	Характеристика цільної крові, безпечність крові та її компонентів. Характеристика препаратів крові та кровозамінників.
5.2.2.	Обстеження дитини перед переливанням крові та процедура

	переливання.
5.3.	Реакції і ускладнення при переливанні компонентів крові.
5.4.	Інфузійно-трансфузійна терапія гіповолемії.
5.5.	Трансфузійна терапія при дефіциті клітинних елементів крові.
5.6.	Трансфузійна терапія при дефіциті білків плазми крові.
5.7.	Інфузійно-трансфузійна терапія при інтоксикаціях.
5.8.	Інфузійно-трансфузійна терапія з метою гемостазу.
5.9.	Лікувальна гемодилуція.
5.10.	Парентеральне харчування.
5.11.	Зондове та лікувальне харчування хірургічних хворих.
5.12.	Інфузійно-трансфузійна терапія в (передопераційному періоді, під час загальної анестезії, в післяопераційному періоді).
КУРС - 6	
Торакальна хірургія.	
6.1.	Абсцес і гангрена легені.
6.2.	Бронхоектатична хвороба.
6.3.	Пневмоторакс.
6.4.	Сторонні тіла трахеї та бронхів
6.5.	Легенева кровотеча.
6.6.	Бронхіальні нориці.
6.7.	Плеврити.
6.8.	Епієма плеври
6.9.	Гнійні захворювання середостіння (медіастиніт, перикардит)
6.10.	Пухлини і кісти середостіння.
6.11.	Міастенія як хірургічна проблема.
6.12.	Езофагіти.
6.13.	Ахалазія та халазія кардії.
6.14.	Діафрагмальні грижі, істинні та хибні.
6.15.	Сторонні тіла, травматичні ушкодження та опіки стравоходу
6.16.	Гастроезофагеальна рефлюксна хвороба
6.17.	Травма грудної клітки (гемоторакс, переломи ребер).
6.18.	Вади розвитку трахеї та бронхів
6.19.	Аномалії розвитку легень
6.20.	Вроджені деформації грудної клітки
КУРС - 7	
Абдомінальна хірургія.	
7.1.	Виразкова хвороба шлунку і дванадцятипалої кишки.
7.1.2.	Ускладнення виразкової хвороби шлунку і дванадцятипалої кишки (кровотечею, перфорацією, пенетрацією, стенозом та малігнізацією.
7.2.	Інші захворювання шлунку (гостре розширення шлунку, заворот та опущення шлунку, туберкульоз шлунку).
7.2.1.	Операції на шлунку та дванадцятипалій кишці.
7.2.2.	Пострезекційні та постваготомічні синдроми.
7.3.	Поліпи стравоходу, шлунково-кишкового тракту, анального каналу.

7.4.	Тромбоз та емболія судин брижі.
7.5.	Апендицит (гострий, хронічний).
7.6.	Пухлини і кісти кишечника.
7.7.	Гостра непрохідність кишок (висока та низька).
7.8.	Кишкові нориці.
7.9.	Мезаденіт.
7.10.	Хірургічні захворювання печінки (непаразитарні та паразитарні кісти, абсцеси печінки, цироз і портальна гіпертензія, доброякісні пухлини).
7.10.1.	Вади розвитку жовчних шляхів (атрезії, кісти холєдоха).
7.10.2.	Реконструктивні та відновлювальні операції на жовчних шляхах.
7.11.	Хірургічні захворювання селезінки (травматичні пошкодження, непаразитарні і паразитарні кісти, захворювання кровотворної системи, доброякісні пухлини).
7.11.1.	Показання і методи сегментарної резекції та спленектомії.
7.12.	Грижі (пахові, стегові, пупкові і надпупкові, білої лінії живота, рідкісних локалізацій та видів, травматичні, післяопераційні).
7.13.	Защемлена грижа (пахова, стегова, других локалізацій та видів).
7.14.	Сторонні тіла шлунково-кишкового тракту
7.15.	Травма живота (закрита, відкрита, комбінована, 3- та без пошкодження внутрішніх органів)
7.16.	Лапараскопічна хірургія (при ургентній та при плановій хірургічній патології, ускладнення в лапараскопічній хірургії).
7.16.1.	Показання та протипоказання до використання лапараскопічної хірургії.
7.17.	Подвоєння органів травного каналу (стравоходу, шлунку, тонкої та товстої кишки).
7.18.	Синдром Пайєра (спланхноптоз ізольований та загальний).
7.19.	Дивертикул Меккеля та його ускладнення.
КУРС – 8	
Колопроктологія.	
8.1.	Гострі захворювання прямої кишки та параректальної клітковини
8.3.	Тріщини заднього проходу.
8.6.	Недостатність анальних сфінктерів.
8.7.	Хвороба Гіршпрунга.
8.8.1	Доліхосигма.
8.8.2.	Доліхоколон.
8.9.	Мегаректум.
8.10.	Недостатність сфінктерного апарату прямої кишки.
8.11.	Геморой у дітей
8.12.	Поліпи прямої кишки та товстої, поліпоз
8.13.	Випадіння прямої кишки.

8.14.	Аноректальні вади розвитку.
8.15.	Доброякісні пухлини ободової та прямої кишки.
8.16.	Травматичні ушкодження прямої кишки і промежини.
8.17.	Сторонні тіла прямої кишки.
8.18.	Неспецифічний виразковий коліт.
8.19.	Хвороба Крона.
КУРС - 9	
Хірургія новонароджених.	
9.1.	Особливості хірургії новонароджених.
9.1.1.	Тератогенез.
9.1.2.	Значення спадковості.
9.2.	Сучасні методи діагностики вроджених вад розвитку.
9.3.	Медицина плода.
9.4.	Дермоїдні кісти та тератоми.
9.5.	Незарощення верхньої губи і піднебення (макростомія, колобома, ранула, синдром П'єра-Робена).
9.6.	Пологова травма (кефалогематома, травма ключиці, параліч Дюшена-Ерба)
9.7.	Вади розвитку черепа та мозку (черепно-мозкова грижа, краніостеноз, гідроцефалія, спинно-мозкова грижа, менінгомієлоцеле).
9.8.	Вади розвитку легень (агенезія та аплазія, лобарна емфізема).
9.9.	Вади розвитку стравоходу (аплазія, атрезія стравоходу, стенози стравоходу, мембрани стравоходу, подвоєння стравоходу, кісти стравоходу, короткий стравохід. стравохід Баретта).
9.9.1.	Норицеві форми вад розвитку стравоходу (трахеостравохідні нориці, стравохідно-бронхеальні нориці).
9.10.	Вади розвитку діафрагми (істинна та хибна діафрагмальна грижа, кісти діафрагми, парастернальні грижі, релаксація діафрагми).
9.11.	Вади розвитку шлунку (атрезії та мембрани шлунку).
9.12.	Пілоростеноз.
9.13.	Вади розвитку 12 палої кишки (атрезія, стеноз, мембрана 12 палої кишки.
9.13.1.	Аберантні судини.
9.14.	Вади розвитку передньої черевної стінки (пупкова грижа, гастрошизіс, омфалоцеле).
9.14.1.	Інші вади розвитку передньої черевної стінки (аплазія м'язів передньої черевної стінки, вентральна грижа, вроджені кісти і нориці пупка)
9.15.	Вроджена кишкова непрохідність (Висока та Низька).
9.16.	Вади розвитку та захворювання аноректальної ділянки (атрезії "ani et recti", стенози, ектопії)
9.17.	Гостра форма хвороби Гіршпрунга.

9.18.	Омфаліт.
9.19.	Мастит новонародженого
9.20.	Некротичний ентероколіт новонародженого
9.21.	Некротична флегмона новонароджених.
9.22.	Перітоніт новонароджених.
9.23.	Синдром Ледда.
9.24.	Пологова травма
КУРС - 10	
Невідкладна хірургія в урології та гінекології	
10.1.	Аномалії розвитку (нирок, сечових шляхів, статевих органів).
10.2.	Запальні захворювання органів сечової та статеві систем (неспецифічні, специфічні).
10.3.	Сечокам'яна хвороба.
10.4.	Гідронефроз.
10.5.	Патологія вагінального паростку очеревини (сполучна водянка оболонки яєчка, кісти сім'яного канатика).
10.6.	Хвороби крайньої плоті (фімоз, парафімоз, сінехії)
10.7.	Гострі захворювання яєчок (перекрут яєчка, тромбоз судин яєчка, травма яєчка, орхоепідіміти, перекрут придатка яєчка.
10.9.	Гостра затримка сечовипускання.
10.10.	Ниркова недостатність (гостра, хронічна).
10.11.	Пошкодження органів сечової та статеві систем (Закриті та відкриті).
10.12.	Патологія урахуса.
10.13.	Рання вагітність - ускладнення
10.14.	Патологія яєчників (запальні захворювання, кісти і пухлини, апоплексія яєчника).
10.16.	Патологія сечового міхура
10.17.	Вади розвитку матки, яєчників та піхви.
КУРС - 11	
Ендокринна хірургія.	
11.1.	Хвороби підшлункової залози (гострий панкреатит, хронічний панкреатит, кісти підшлункової залози).
11.2.	Вади розвитку яєчка
11.3.	Вади розвитку та хвороби наднирників (Феохромоцитома, пухлини надниркових залоз).
11.4.	Вади розвитку та хвороби виличкової залози (тимомегалії, тімоми).
11.5.	Вади розвитку та хвороби щитоподібної та парашитовидних залоз (пухлини доброякісні та злоякісні, гінекомастія).
КУРС - 12	
Судинна хірургія дитячого віку.	
12.1.	Вади розвитку аорти.
12.1.1.	Подвійна дуга аорти.

12.1.2.	Коарктація аорти.
12.2.	Аневризма яємної вени.
12.3.	Вади розвитку та хвороби лімфатичної системи.
12.3.1.	Лімфатичний набряк (лімфедема) кінцівок.
12.3.2.	Хілоторакс.
12.3.3.	Хілоперитоніум.
12.3.	Судинні аномалії.
12.4.	Судинні пухлини.
12.4.1.	Гемангіоми.
12.4.2.	Агресивні пухлини:
12.4.3.	Капошеформна гемангіотеліома.
12.4.4.	Китицева ангиома.
12.4.5.	Інші рідкісні судинні пухлини.
12.5.	Судинні мальформації.
12.5.1.	Капілярні мальформації.
12.5.2.	Венозні мальформації.
12.5.3.	Лімфатичні мальформації.
12.5.4.	Артеріовенозні мальформації.
12.6.	Комбіновані судинні мальформації.
КУРС - 13	
Поліклінічна хірургія.	
13.1.	Особливості організації амбулаторно-поліклінічної хірургії.
13.2.	Діагностична робота.
13.2.1.	Візуалізаційні методи обстеження.
13.2.2.	Рентгенологічні дослідження планових та ургентних хворих.
13.2.3.	Ультразвукове дослідження.
13.2.3.1.	Кольорову дуплексне картування.
13.2.3.2.	Еластографія.
13.2.4.	Магнітно резонансна томографія.
13.2.5.	Компютерна томографія.
13.2.6.	Ендоскопічні методи дослідження.
13.3.	Лікувальна робота.
13.3.1.	Первинна хірургічна обробка ран.
13.3.2.	Амбулаторні планові операції.
13.3.3.	Ургентні операції при гнійно-запальній патології.
13.3.4.	Ургентна допомога при розтягненнях, переломах та вивихах.
13.3.5.	Ортопедична допомога при вроджених вивихах та клишоногості – етапне гіпсування.
13.3.6.	Допомога при парафімозі.
13.4.	Профілактичні щеплення проти правця, сказу та інші.
13.5.	Профілактична робота
13.6.	Диспансеризація хворих
13.7.	Санітарно-просвітня робота

КУРС - 14	
Онкологія. Особливості солідних пухлин дитячого віку.	
14.1.	Пухлина Вільмса.
14.2.	Нейробластома.
14.3.	Пухлини печінки.
14.4.	Пухлини шлунково-кишкового тракту у дітей.
14.5.	Тератоми
14.6.	Пухлини легень та грудної стінки
14.7.	Пухлини яєчника
14.8.	Пухлини яєчка
14.9.	Пухлини кісток
КУРС - 15	
Травматологія і ортопедія	
15.1.	Травма черепа та головного мозку.
15.2.	Травма хребта та спинного мозку.
15.3.	Травма тазу.
15.4.	Переломи кісток верхніх і нижніх кінцівок, вивихи.
15.5.	Стиснення м'яких тканин.
15.6.	Рани класифікація, діагностика,
15.6.1.	первинна хірургічна обробка,
15.6.2.	рання хірургічна обробка,
15.6.3.	відкладена хірургічна обробка, відстрочена.
15.6.4.	пізня хірургічна обробка ран,
15.6.5.	ускладнення ран,
15.6.6.	стадії ранового процесу
15.6.7.	етапи загоєння ран.
15.7.	Пошкодження периферичних нервів.
15.8.	Набуті та вроджені захворювання опорно-рухового апарату
15.8.1.	гетеротопічні осифікації,
15.8.2.	остеохондопатії,
15.8.3.	специфічні інфекційні ураження,
15.8.4.	системні запальні захворювання,
15.8.5.	вроджені та набуті деформації.
15.9.	Вади розвитку та хвороби грудної клітки.
15.9.1.	Лійкоподібна деформація.
15.9.2.	Кильоподібна деформація.
15.9.3.	Комбіновані деформації.
15.10.	Дегенеративно-дистрофічні хвороби хребта та суглобів.
15.10.1.	Асептичний некроз.
15.10.2.	Остеоартроз.
15.11.	Аномалії та хвороби ребер.
15.11.1.	Аномалії кількості ребер.
15.11.2.	Синдром Тіцце
15.12.	Пологова травма.

15.12.1.	Перелом ключиці
15.12.2.	Параліч Ерба
15.12.3.	Інші травми
15.13.	Вроджені деформації хребта, кісток та суглобів.
15.13.1.	Вроджена мязова кривошия.
15.13.2.	Вроджена мязева клишоногість.
15.13.3.	Вроджена дисплазія сполучної тканини.
15.13.4.	Вроджений вивих стегна.
15.14.	Постава та її порушення.
15.14.1.	Сколіотична хвороба (сколіоз.).
15.14.2.	Кіфотична деформація хребта (горб)
15.15.	Відновна терапія та реабілітація.
15.16.	Профілактика дитячого травматизму
15.17.	Жорстке поводження з дитиною
КУРС – 16	
Хірургічна інфекція. Сепсис.	
17. 1	Бактеріальні інфекції застосування антибіотиків для профілактики інфекцій. Грибкові інфекції, профілактика та лікування. Вірусні інфекції. Принципи хірургічного лікування гнійних ран.
17. 2.	
17. 3.	
17. 4.	
17.5.	Гнійні захворювання шкіри та підшкірної клітковини
17.6.	Гнійні захворювання кісток.
17.7.	Гнійні захворювання суглобів та слизових сумок
17.8.	Гнійні захворювання клітковинних просторів.
17.9.	Гнійні захворювання кінцівок.
17.10.	Гнійні захворювання залозистих органів.
17.11.	Гнійні захворювання черевної порожнини.
17.12.	Неклостридіальна анаеробна інфекція
17.13.	Специфічна анаеробна інфекція.
17.14.	Проблеми ВІЛ-інфекції в хірургії.

СТАТУС ЛІКАРЯ - ІНТЕРНА У ВІДДІЛЕННІ

Практична підготовка лікарів-інтернів на базі стажування зі спеціальності «Дитяча хірургія»

Практична підготовка лікарів-інтернів дитячих-хірургів досягається шляхом систематичної та активної участі молодих лікарів в діагностичній і лікувальній роботі, обходах, клінічних розборах, інших видах практичної діяльності відділення.

Лікар-інтерн повинен здійснювати діагностично-лікувальний процес у прикріплених за ним хворих (4-5 пацієнтів). У вказаних хворих лікар-інтерн виконує весь обсяг діагностичних досліджень та лікувальних заходів на правах лікуючого лікаря. Він зобов'язаний приймати участь у

додаткових дослідженнях, що проводяться цим хворим (рентгенологічних, ендоскопічних, лабораторних тощо) і лікувальних маніпуляціях.

Керівник повинен приділяти особливу увагу підбору хворих, зокрема, з урахуванням тематичних розділів інтернатури, його можливості самостійно виконувати необхідні діагностичні та лікувальні маніпуляції. Однак, інтерну не слід обмежуватись роботою тільки з закріпленими за ним хворими. Він повинен знати всіх пацієнтів у відділенні, бути ознайомленим з динамікою захворювання та лікування важких хворих, з складнощами в діагностиці, незалежно від того, хто є їх лікуючим лікарем. Для підвищення активності роботи інтерна дитячого-хірурга необхідно доручати йому виконання різноманітних маніпуляцій, надавати допомогу в організації додаткових досліджень, стежити за виконанням відповідальних призначень. Особливо необхідно підкреслити, що обмеження діяльності інтерна до рамок прикріплених за ним хворих - груба помилка навчання в інтернатурі.

Статус лікаря-інтерна дитячого-хірурга у відділенні.

В адміністративному відношенні лікар-інтерн підпорядковується керівництву базової лікувально-профілактичної установи. На нього повністю поширюються правила внутрішнього трудового розпорядку, права та пільги, що встановлені для медичних працівників даної установи. Під час проходження інтернатури, при здійсненні функції лікаря він володіє правами і несе відповідальність за свої дії на рівні з іншими лікарями.

Відповідно з існуючим положенням про інтернатуру, лікар-інтерн дитячий-хірург повинен самостійно забезпечувати діагностичний та лікувальний процес під керівництвом безпосереднього керівника. Необхідно звернути особливу увагу на зміст, що вкладається в розуміння "самостійно". В точному розумінні лікар-інтерн не може працювати самостійно, оскільки при його обмеженій компетентності неможливо надати всю повноту вирішення складних клінічних, організаційних чи деонтологічних завдань. Виходячи із сказаного, під поняттям "самостійність" необхідно розуміти тільки максимально можливу самостійність, яка, однак, повинна проходити під керівництвом безпосереднього керівника, або лікаря-хірурга вищої чи 1-ї категорії, за яким закріплений лікар-інтерн дитячий-хірург.

ПЕРЕЛІК ПРАКТИЧНИХ НАВИКІВ ТА ВМІНЬ, якими повинен володіти лікар-інтерн зі спеціальності «Дитяча хірургія»

№ за/п	Назва маніпуляцій	Ступінь оволодіння
1.	Пункція та катетеризація вени (периферичної та центральної)	+++
2.	Венесекція.	+++
3.	Переливання крові та її замінників.	+++
4.	ПХО рани	+++
5.	Визначення центрального венозного тиску.	+++
6.	Визначення тривалості кровотечі та часу згортання крові.	+++
7.	Визначення об'єму циркулюючої крові.	+++
8.	Плевральна пункція	+++
9.	Пальцеве дослідження прямої кишки.	+++
10.	Бімануальне дослідження живота	+++
11.	Зондування, промивання шлунка, аспірація шлункового вмісту	+++
12.	Дренування плевральної порожнини за Моналді	++
13.	Дренування плевральної порожнини за Бюлау	++
14.	Методика постановки зонда Блекмора.	+++
15.	Сифонна клізма.	+++
16.	Гіпертонічна клізма	+++
17.	Паранефральна блокада.	++
18.	Доудентальне зондування.	++
19.	Взяття шлункового соку для дослідження шлункової секреції.	+++
20.	Ph-метрія шлункового вмісту (в шлунку)	++
21.	Зондове годування хворих.	++
22.	Визначення стану клапанового апарату магістральних вен.	++
23.	Лапароцентез, покази, методика проведення	++
24.	Медична допомога при калових каменях	+++
Анестезіолого-реанімаційні заходи.		
25.	Перидуральна анестезія.	+
26.	Інтубація трахеї.	+++
27.	Звільнення дихальних шляхів. Штучне дихання.	+++
28.	Допоміжне дихання. Штучна вентиляція легень.	++
29.	Закритий масаж серця.	+++
30.	Трахеостомія (відпрарцювання операції на трупах).	+++
31.	Трахеотомія	+++
32.	Пункція трахеї і мікроіригація бронхіального дерева.	+++
33.	Гемосорбція.	+
34.	Діагностувати порушення електролітного складу крові на підставі клінічних і лабораторних даних та провести корекцію	+++
35.	Інтерпретувати показники кислотно-лужного складу крові	+++

36.	Пульсоксиметрія	+++
Урологічне відділення.		
37.	Катетеризація та промивання сечового міхура.	+++
38.	Цистоскопія.	++
39.	Катетеризація сечоводів.	+
Гінекологічне відділення		
40.	Ректоабдомінальне бімануальне обстеження у дівчат	++
41.	Пункція заднього склепіння піхви.	++
Онкологічний центр		
42.	Біопсія пухлин	++
43.	Мамографія, інтерпритація результатів	+
Травматологічне і нейрохірургічне відділення		
44.	Спинномозкова пункція	++
45.	Вправлення вивихів плеча і стегна	+++
46.	Репозиція кісткових уламків при нескладаних переломах кісток кінцівок	++
47.	Гіпсова імобілізація при переломах кісток	+++
48.	Накладання скелетного ви тяжіння	++
49.	Пункція суглобів	++
50.	Виконання стабілізації тазу при переломі	++
Поліклініка		
51.	Місцеве знеболення при гнійних захворюваннях м'яких тканин	+++
52.	Пункція та розтин абсцесів.	+++
Рентгенологічний кабінет		
53.	Рентгеноскопія та рентгенографія грудної клітки	+
54.	Оглядова рентгеноскопія органів черевної порожнини	++
55.	Рентгеноскопія шлунково-кишкового тракту	+
56.	Іригоскопія та іригографія	+
57.	Екскреторна урографія	++
58.	Холецисто-холангіографія	++
59.	Ретроградна урографія	++
60.	Флебографія	+
61.	Фістулографія та фістулоскопія	++
62.	Радіоізотопна діагностика захворювань печінки, підшлункової та щитовидної залоз.	+
63.	УЗД органів черевної порожнини та заочеревинного простору	+
64.	Комп'ютерне обстеження органів черевної порожнини, зачеревного простору та тазу	+
65.	Підготовка дитини до УЗД пілорічного відділу шлунка	+++
66.	Підготовка дитини до іригографії	+++

Клінічна лабораторія		
67.	Визначення групи крові	+++
68.	Визначення резус фактору	+++
69.	Визначення групової сумісності та за резус фактором	+++
Кабінет ендоскопії і функціональної діагностики		
70.	Фіброгастродуоденоскопія	++
71.	Ректороманоскопія	++
72.	Фіброколоноскопія	+
73.	Осцилографія	++
74.	Реовазографія	++

Примітка:

Ступінь оволодіння:

- + **ознайомлений** (бачив та спостерігав за проведенням маніпуляції)
- ++ **засвоїв** (асистував в якості помічника та асистента)
- +++ **оволодів** (самостійно виконав маніпуляцію чи обстеження)

**ПЕРЕЛІК ОПЕРАТИВНИХ ВТРУЧАНЬ,
якими повинен оволодіти лікар-інтерн зі спеціальності
«Дитяча хірургія»**

№ за/п	Назва втручань	Ступінь оволодіння
Хірургічне відділення		
1.	Класична апендектомія лігатурно-кисетним способом	+++
2.	Ретроградна апендектомія	++
3.	Розкриття, санація та дренування періапендікулярного абсцесу та інших абсцесів черевної порожнини	++
4.	Ушивання перфоративної виразки шлунка і 12-палої кишки	+++
5.	Пілороміотомія за Фреде-Рамштедтом	++
6.	Гастро-, дуоденотомія, прошивання кровотоливої судини виразки.	++
7.	Операції при защемлених грижах	+++
8.	Ентеростомія кінцева, двостовбурова	++
9.	Резекція кишки та формування анастомозу «кінець в кінець»	++
10.	Резекція кишки та формування анастомозу «кінець в бік»	++
11.	Резекція кишки та формування анастомозу «бік в бік»	++

12.	Гастротомія. Прошивання варикозно - розширених вен стравоходу та шлунку	+
13.	Зовнішня цеко -, трансверзо-, сигмостомія Апендикостомія	++
14.	Декомпресійна інтубація кишечника	++
15.	Консервативна дезінвагінація	++
16.	Серединна лапаротомія	++
17.	Оперативна дезінвагінація	++
18.	Розкриття абсцесу Дугласового простору	++
19.	Розкриття піддіафрагмального абсцесу	++
20.	Остеоперфорація при ГГО	++
21.	Вимірювання ЦВТ, інтерпретація результатів	+++
22.	Зупинка зовнішньої кровотечі	+++
23.	Видалення поліпів прямої кишки	++
24.	Доступ за Мак-Бурнеєм	+++
25.	Дренування сальникової сумки при панкреатитах	++
26.	Шов Кузнецова-Пенського при ушиванні травми печінки	++
27.	Транспортування новонародженого з хірургічною патологією, обсяг медичної допомоги	+++
28.	Трахеостомія	++
29.	Інтубація трахеї	+++
30.	Видалення сторонніх тіл дихальних шляхів	+++
31.	Кінцева колостомія	++
32.	Операції при пупкових грижах	+++
33.	Операції при грижах білої лінії живота	+++
34.	Операції при пахових грижах	+++
35.	Операції при стегнових грижах	++
36.	Операції при вентральних грижах	++
37.	Операції при водянках яєчка і сім'яного канатику	++
38.	Операція при варикозному поширенні вен сім'яного канатику за Іванисевичем	++
39.	Операція при варикозному поширенні вен сім'яного канатику за Паломо	++
40.	Низведення яєчка за Петривальським	++
41.	Circumscizio	+++
42.	Операції при вападіннях прямої кишки	++
43.	Дренування та санація черевної порожнини, покази , методика	++
44.	Двохстовбурова колостомія	++
45.	Місцева анестезія за Оберстом - Лукашевичем	+++
46.	Операції при середенній кисті шиї	++
47.	Дренування плевральної порожнини за Мональдї	+++
48.	Первинна хірургічна обробка опіків	++
49.	Дренування плевральної порожнини за Бюлау	+++

50.	Дренування при пневмотораксі, гемопневмотораксі	++
51.	Операції при проникаючих травмах грудей	++
52.	Торакотомія	++
53.	Спленектомія	++
54.	Зашивання рани печінки	++
55.	Зашивання ран кишок	++
Урологічне відділення		
56.	Зашивання ран сечового міхура	++
57.	Операція при парафімозі та фімозі	++
58.	Видалення гідатиди яєчка	++
59.	Розкриття паранефриту.	++
60.	Нефректомія	++
Гінекологічне відділення		
61.	Ушивання апоплексії яєчника	++
62.	Видалення труби при позаматковій вагітності	++
63.	Видалення кисти яєчника	+++
64.	Клиновидна резекція яєчника	+++
Онкологічний центр		
65.	Операції при мастопатіях і доброякісних пухлинах молочної залози	++
66.	Секторальна резекція молочної залози	++
69.	Операції при пухлині Вільмса.	+
70.	Операції при нейробластомі.	+
71.	Операції при пухлинах печінки.	+
72.	Операції при пухлинах шлунково-кишкового тракту у дітей.	+
73.	Операції при тератомі	+++
74.	Операції при пухлинах легень та грудної стінки	++
75.	Операції при пухлинах яєчника	+
76.	Операції при пухлині яєчка	+
77.	Операції при пухлинах кісток	+
Травматологічне і нейрохірургічне відділення		
78.	Первинна хірургічна обробка ран м'яких тканин	+++
79.	Пункція кефалогематом	+
80.	Первинна хірургічна обробка проникаючих ран черепа	+
81.	Видалення внутрічерепних гематом	+
82.	Остеосинтез при переломах кісток	+
83.	Первинна хірургічна обробка відкритих переломів кісток	++
Поліклініка		
84.	Операції при фурункулах, карбункулах, гідраденітах	+++
85.	Операції при врослому нігті	+++
86.	Операції при підшкірному, шкірному панариції, пароніхії	+++
87.	Операції при сухожильному і кістковому панариціях	++

88.	Розкриття гнійників кисті	++
89.	Видалення доброякісних пухлин м'яких тканин (атером, ліпом, фібром, гігром).	+++
90.	Видалення сторонніх тіл м'яких тканин.	+++

Примітка:

Ступінь оволодіння:

- + - **бачив**, спостерігав за проведенням операції (ознайомлений)
- ++ - **асистував** в якості другого та першого асистента (засвоїв)
- +++ - **оперував** самостійно (оволодів)

ОСВІТНЬО-КВАЛІФІКАЦІЙНА ХАРАКТЕРИСТИКА лікаря-спеціаліста зі спеціальності «Дитяча хірургія»

Лікар-інтерн повинен знати:

- організацію планової та екстренної допомоги населенню країни (загальні питання), організацію роботи в хірургічному відділенні і в кабінеті поліклініки, перев'язувальній, операційній;
- організацію медичної допомоги населенню за умов виникнення екстримальних ситуацій з масовими ушкодженнями;
- основні питання топографічної анатомії;
- нормальну фізіологію систем організму, етіопатогенез хірургічних захворювань, взаємозв'язок функціональних систем у здорових і хворих;
- орієнтуватись в константах гомеостазу, їх порушеннях та корекції;
- інтерпретувати результати загальних та спеціальних методів дослідження, робити на основі цих даних узагальнення та практичні висновки;
- питання асептики та антисептики в хірургії; основні документи, які регламентують заходи з підтримання санітарно-епідеміологічного режиму хірургічних відділень;
- основи фармакотерапії (зокрема антибіотико- та гормонотерапії), основи імунології, антибіотикопрофілактики в хірургії;
- клінічну симптоматику основних хірургічних захворювань, особливості їх перебігу у дітей, диференційну діагностику хірургічних хвороб з суміжною (урологічною, гінекологічною, терапевтичною) патологією;
- основи фізіотерапії, курортології, лікувального масажу, фізкультури та інших параклінічних методів;

- основи дієтології;
- питання специфічних хірургічних інфекцій (сибірська язва, правець, тощо);
- основи післяопераційної реабілітації та положення про тимчасову стійку втрату працездатності;

Лікар-інтерн повинен вміти:

- провести цілеспрямоване клінічне обстеження хворого;
- визначити необхідний обсяг лабораторних, рентгенологічних та інших спеціальних досліджень, організувати своєчасне їх виконання, прокоментувати їх результати;
- чітко визначити тяжкість стану хворого та обсяг проведення реанімаційних заходів;
- надати невідкладну допомогу хворим в термінальних ситуаціях (масаж серця та інші заходи для відновлення його роботи, штучне дихання, термінова трахеостомія, методи зупинки зовнішньої кровотечі, профілактика та лікування шоку, промивання шлунка при отруєннях та інші маніпуляції);
- визначити покази для госпіталізації за профілем та організувати її;
- провести покази для госпіталізації за профілем та організувати її;
- провести диференційну діагностику захворювання у дорослих та дітей, в разі потреби організувати консультацію профільних спеціалістів;
- обґрунтувати тактику медикаментозного і оперативного лікування хворих з хірургічними захворюваннями;
- обґрунтувати покази до проведення операції з урахуванням стану хворого, необхідності передопераційної підготовки та методів знеболення;
- визначити групову і резусну приналежність крові, проводити проби на індивідуальну сумісність, переливати кров і крвозамінні розчини, діагностувати ускладнення та застосовувати заходи боротьби з ними;
- застосовувати принципи післяопераційного лікування хворих;
- своєчасно діагностувати і лікувати післяопераційні ускладнення.

Спеціальні заняття та навички:

- пункцією вени, вимірюванням венозного тиску, венесекцією;
- первинною хірургічною обробкою рани;

- методикою трахеотомії та трахеостомії;
- пункцією плевральної порожнини, її дрениванням;
- пункцією порожнини перикарду і серця;
- введенням шлункового зонду та зонду Блекмора;
- пункцією черевної порожнини, лапароцентезом;
- методикою екстрених лапаротомій;
- операціями при гострому апендициті, гострому холециститі, проривній виразці шлунка і дванадцятипалої кишки, защемленій грижі, гострій кишкової непрохідності, травматичному розриві селезінки, кишок та інших органів;
- накладанням гастротомії і колостомії;
- дослідженням прямої кишки: пальцевим, дзеркалом, аноскопом;
- перев'язуванням георойдальних вузлів;
- методикою консервативного та оперативного лікування хворих з внутрішньою кровотечею;
- методикою розкриття та дренивання абсцесів, флегмон, парапроктитів, панарицій, карбункулів та фурункулів;
- фістулографією;
- лікуванням опікових ран та при відмороженні;
- видаленням сторонніх тіл із м'яких тканин;
- видалення доброякісних пухлин м'яких тканин, що розташовані поверхнево;
- зупинкою кровотечі при травмі магістральних судин;
- методикою паранефральної, вагосимпатичної, провідникової та інших новокаїнових анестезій;
- методикою катетеризації, надлобкової пункції сечового міхура та епіцистостомії;
- методикою знеболення і тимчасової та постійної іммобілізації при переломах різної локалізації, вправлення вивихів;
- технікою проведення планових операцій при грижах, апендициті, холециститі.

ТЕМИ РЕФЕРАТІВ

(працюючи в базових відділеннях)

1. Ускладнення апендициту у дітей.
2. Перитоніт новонароджених.
3. Гострий гематогенний остеомієліт. Рання діагностика і тактика лікування.
4. Пілоростеноз.
5. Вроджена гостра кишкова непрохідність.

6. Портальна гіпертензія. Сучасна діагностична та лікувальна тактика.
7. Профілактика спайкової кишкової непрохідності.
8. Сепсис новонароджених.
9. Травматичні ушкодження органів черевної порожнини
10. Хвороба Гіршпрунга методи діагностики та лікування.
11. Аноректальні вади розвитку, сучасна діагностична та лікувальна тактика
12. Травма органів грудної клітки
13. Вроджені вади розвитку органів грудної клітки
14. Вроджені вади розвитку органів черевної порожнини
15. Пахові грижі у дітей, сучасна лікувально-діагностична тактика
16. Інфузійна терапія гострих станів у дітей
17. Показання та методи трансплантації печінки у дітей
18. Лійкоподібна деформація грудної клітки, сучасна діагностична та лікувальна тактика.
19. Хірургічне та ортопедичне лікування дітей з ДЦП
20. Лікування опіків стравоходу
21. Особливості солідних пухлин у дітей
22. Хірургічна патологія дітей підліткового віку
23. Кривошия, сучасна діагностична та лікувальна тактика
24. Сечокам'яна хвороба, сучасна діагностична та лікувальна тактика
25. Інвагінація кишечника у дітей, сучасна діагностична та лікувальна тактика.
26. Вроджений вивих стегна, сучасна діагностична та лікувальна тактика.
27. Вогнепальна рана м'яких тканин, сучасна діагностична та лікувальна тактика.

Примітка.

Щорічно інтерн повинен підготувати 9 рефератів, з них 3 обсягом 25-30 стор., а 6 тезисно до 3 сторінок.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна література

1. Історія хірургії дитячого віку України. /навчальний посібник/ За редакцією Толстанова О.К., Вороненка Ю.В., Рибальченка В.Ф. та ін. Видавництво. ТДМУ. «Укрмедкнига» – 2012. -432с.: іл
2. Атлас хірургічних операцій і маніпуляцій. / За ред. Л.Я.Ковальчука, В.М.Поліщука, та ін. - Тернопіль-Рівне, Укрмедкнига, 1997. – 380 с.
3. Бензар І.М., Левицький А.Ф., Бліхар В.Є. Судинні аномалії у дітей. Монографія. – Тернопіль: ТДМУ, - 2017. – 360с.
4. Дитяча хірургія. Навчальний посібник. Частина 2. За редакцією. Толстанова О.К., Рибальченка В.Ф., Данилова О.А. та ін. Житомир «ПОЛІССЯ» - 2016. – 370с.
5. Ситковский Н.Б., Басс М.М., Дольницкий О.В. Атлас хирургической патологии у детей. Киев. «Здоров'я», 1981. – 356 с.
6. Хірургія дитячого віку. /За редакцією Сушка В. І., Кривчені Д.Ю. Данилова О.А. та співав. // К. Здоров'я. - 2010. - 954 с.
7. Грона В.Н. Курс лекций по детской хирургии. – Донецк. - 2006 – 280 с.
8. Ашкрафт К.У., Холдер Т.М. Детская хирургия–СПб., Хардфорд. Т.: 1-3. - 1997.- 392с.
9. Баиров Г.А. Неотложная хирургия новорожденных.-Л.:Медицина.- 1963.– 222с.
10. Баиров Г.А. Срочная хирургия детей // Руководство для врачей. СПб- 1997.- 462с.
11. Баиров Г.А. Травматология детского возраста. Медицина 1976. – 350 с.
12. Баиров Г.А. Хирургия пороков развития у детей.- Л.: Медицина.- 1968. – 260с.
13. Баиров Г.А., Дорошевский Ю.Л., Немилова Т.К. Атлас операций у новорожденных.- Л.: Медицина.- 1984.– 255с.
14. Синдром зригувань і блювання в дітей. Навчальний посібник. За редакцією Бережного В.В., Рибальченко В.Ф. Хмельницький: ФОП Сторожук О.В., 2017. - 272с. Затв. НМАПО імені П.Л.Шупика прот. №9 від 14.09.2016 року.
15. Порушення випорожнень у дітей: Закрепи та енкопрез. Навчальний посібник. Рибальченко В.Ф., Бережний В.В., Коноплицький В.С., Русак П.С., Козачук В.Г., Переяслов А.А., Боднар О.Б., Скиба В.В., Невірковець А.А., Боднар Б.М., Рибальченко І.Г., Козлов В.В. К.:ПП «ІНПОЛ ЛТМ», ТОВ «Друкарня Рута», 2018. – 548 с.
16. Ускладнений апендицит у дітей. Навчальний посібник. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Демиденко Ю.Г., Брожик В.Л., Боднар О.Б., Притула В.П., Сидорчук Р.І. Видавництво Чабаненко Ю.Ф. Черкаси, 2019. – 294 с.
17. Вікові аспекти гострого апендициту у дітей та ключ до його розпізнавання. Навчальний посібник. Боднар Б.М., Рибальченко В.Ф., Боднар О.Б., Мельниченко М.Г., Притула В.П., Проняєв Д.В. Видавництво БДМУ, 2019. – 259 с.
18. Мальротация кишечника у детей. Від ембріогенезу до наслідків. За редакцією Переяслова А.А., Рибальченка В.Ф., Лосєва О.О. та ін. ВІТ-А-ПОЛ. 2019. Київ-Кам'янець подільський. 2019.- 256с.
19. Хірургія дитячого віку. Лекції. Навчальний посібник. Рибальченко В.Ф. м.Київ. – Видавець Позднишев, 2018. – 782 с.
20. Гераськин А.В. - Детская хирургия. Клинические разборы. М.: Медицина. – 2011. – 350с.
21. Гераськин А.В., Дронов А.Ф., Смирнова А.Н. Хирургия живота и промежностей у детей. Атлас. - М.: Медицина – 2012. – 380с.
22. Детская хирургия: учебник / под ред.Ю.Ф. Исакова, А.Ю. Разумовского; отв. ред. А.Ф. Дронов. – М.: ГЭОТАР-Медиа, 2015. – 1040 с

23. Исаков Ю.Ф. Национальное руководство по детской хирургии.- ГЭОТАР – Мед.- 2009.- 1168с.
24. Тихомирова В.Д. Детская оперативная хирургия. - М.: Медицина – 2011. – 410с.
25. Шапкин В.В., Шапкина А.Н. Хирургические заболевания и повреждения селезенки у детей. - М.: Медицина – 2005 – 380с.
26. An Illustrated Guide to Pediatric Surgery. Authors: Al-Salem, Ahmed H. – 2014. - 440 pages.
27. Congenital Anomalies of the Penis. Authors: Fahmy, Mohamed - 2017. – 464 pages.
28. Pediatric Kidney Disease. Editors: Geary, Denis F, Schaefer, Franz (Eds.) - 2016. - 562 pages.

29. Додаткова література

1. Боровий Є.М., Борова О.Є. Хірургія магистральних позапечінокових жовчних шляхів (при деяких патологічних станах). Укрмедкнига, 1998. – 365 с.
2. Братусь В.Д. Диференційна діагностика в лікуванні гострих шлунково-кишкових кровотеч. К. Здоров'я. 1991. – 289 с.
3. Брюшные грыжи. / Под ред. М.П.Черенько, К.Здоров'я. 1995. – 250с.
4. Григорьев Т.Г. Оперативне лікування опіків методом дермотензії. Харків, 1998. – 340 с.
5. Даценко Б.М., Безуглая Е.П., Белов С.Г. Теория и практика местного лечения гнойных ран. - 1995. - К.: - Здоров'я. - 370 с.
6. Деформації грудної клітки у дітей. Навчальний посібник. За редакцією. Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. та ін. - Київ: СПД Шкода Ю.В.- 2009.- 180 с
7. Детская хирургия. - Учебное пособие. Под редакцией Лосева А.А. – Одесса. – 2009 -260с.
8. Дуденко Г.И., Петренко Г.Д., Михайлец Ю.А., Дуденко В.Г. Экстренная лапароскопия в неотложной хирургии. К. Здоров'я. 1991. – 350 с.
9. Збірник наукових праць. Актуальні питання лікування дітей з хірургічною патологією. За редакцією. Данилова О.А., Толстаново О.К., Рибальченка В.Ф., Русака П.С. – Київ, - 2012.: - 208с.
10. Кривченя Д.Ю., Лисак С.В., Чумакова Л.Ф. Уроджені вади легенів у дітей. - К., 2001. - 132с.
11. Кривченя Д.Ю., Лисак.В., Плотников О.М. Хірургічні захворювання у дітей: навч. посіб.- Вінниця: Нова книга, 2008. - 253с.
12. Лапароскопічна хірургія в педіатрії. За редакцією. / Русака П. С., Данилова О. А., Кукурузи Ю. П., Рибальченка В. Ф. // Житомир – Київ. Косенко.– 2006. – 128 с.
13. Ніколаєва Н. Г. Педіатрична хірургія. // Одеса. Бахва. - 1999. – 208 с.
14. Обстеження органів дихання у дітей. Навчальний посібник. Заредакцією. Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. - Київ: СПД Шкода Ю.В.- 2006.- 158с.
15. Синдром закріпів у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Рибальченка В.Ф., Бережного В.В., Русака П.С., Грони В.М. та ін. – К.: ТОВ «ВІТ-А-ПОЛ», - 2015. – 234 с.
16. Соловьев А. Е. Детская хирургия. // Запорожье. - 2005. – 196 с.
17. Сопко Н.И., Гордиенко И.Ю., Таратурова Е.Н., Лукьянова И.С., Веропотвелян Н.П., Веселовский В.В., Бычкова А.М. Возможности пренатального скрининга в первом триместре беременности: Метод. рекомендации.- Киев.- 2000.- 35с.

18. Хвороби стравоходу у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф., Юрченка М.І. - Київ. Вища школа. – 2004. - 368 с.
19. Хірургічна тактика при варикоцеле у дітей. Посібник. За редакцією Горбатюк Д.Л., Горбатюк О.М., Данилова О.А., Рибальченка В.Ф. – Київ. – 2008. – 160с.
20. Хімічні опіки стравоходу та їх наслідки у дітей. Навчальний посібник. За редакцією Макарова А.В., Данилова О.А., Сокура П.П., Рибальченка В.Ф. - Київ. «Вища школа» - 2002. -107 ст.
21. Вихриев Б.С., Кичемасов С.Х., Скорцов Ю.Р. Местные поражения холодом. Лен., 1991.
22. Военно-полевая хирургия: Руководство для практических врачей. (Под ред. П.Г.Брюсова и Е.А.Нечаева,. М. ГОЕТАР, 1996.
23. Гомелла Т.Л., Каннигам М.Д. Неонатология.- М.: Медицина.- 1998.- 636с.
24. Горбашко А.М. Способы пилоросохраняющей резекции желудка. СПб: СПбМАПО, 1994. – 420с.
25. Долецкий С.Я. Общие проблемы детской хирургии.-М.:Медицина.- 1989.- 270с.
26. Долецкий С.Я., Гаврюшов В.В., Акопян В.Т. Хирургия новорожденных: Руководство для врачей. // Медицина. М. - 1978.- 320 с.
27. Долецкий С.Я., Щетинин В.Е. Арапова А. М. Осложненный аппендицит у детей. 1982. – 250с.
28. Долидович К.К. Болезни пищеварительного тракта. Мн., 1994. 350 с.
29. Долинин В.А., Лебедев Л.В., Перегудов М.Г. Техника хирургических операций на сосудах. СПб: Гипократ, 1996. 264 с.
30. Дурнов Л.А., Бухин А.Ф., Лебедев А.И. Опухоли брюшной полости и забрюшинного пространства у детей. Медицина, 1982.
31. Ефимов А.С. и соавт. Эндокринология. К. Вища школа, 1988, - 328.
32. Исаков Ю.Ф., Степанов Э.А., Дронов А.Ф. Острый аппендицит в детском возрасте. М., 1980. - 320 с.
33. Исаков Ю.Ф., Тихонов Ю.А.М. Врожденные пороки периферических сосудов у детей. 1974. – 352 с.
34. Катько В.А. Справочник детского хирурга. - Минск. - Беларусь. Медтраст. – 2013. 340с.
35. Калинин А.П., Пинский С.Б. Актуальные вопросы хирургической эндокринологии. Иркутск, 1990. – 289 с.
36. Киселев В.П., Козырев В.А. Черепно-мозговая травма у детей. М. 1971. 384 с.
37. Киселев В.П., Самойлович Э.М. Множественные и сочетанные травмы у детей. Медицина, 1985. -452 с.
38. Красовская Т.В., Кобзева Т.Н. Диагностика и интенсивная терапия в хирургии новорожденных: методические рекомендации. Москва.- Издатель Мокеев.- 2001.- 68с.
39. Лёнюшкин А.И. Проктология детского возраста. Медицина, 1976. 368 с.
40. Лёнюшкин А.И. Руководство по детской поликлинической хирургии. М.Медицина, 1986. – 390 с.
41. Лопаткин Н.А., Пугачев А.М. Детская урология (руководство для врачей)., Медицина, 1986.

42. Маркова И.В., Шабалов Н.П. Клиническая фармакология новорожденных (руководство).- Санкт-Петербург: СОТИС.- 1993.- 374с.
43. Мартынов А.И. Интенсивная терапия. (перевод с англ.) М.Медицина, 1998. 640с.
44. Ортопедия и травматология детского возраста. Руководство для врачей под ред.Волкова М.В., Тер-Егизарова Г.М., Медицина, 1983. – 360с.
45. Основы нейрохирургии детского возраста. Под ред. Аренда А.А. и Нерестянец С.И., М.Медицина, 1986. -364с.
46. Подкаменев В.В. Хирургические болезни у детей. - М.: Медицина – 2012. – 408с.
47. Пури П., Гольварт М. Атлас детской оперативной хирургии.- Медпресс-информ.- 2009.- 648с.
48. Раны и раневая инфекция. Под ред. Кузина М.И., М.Медицина 1981. – 286с.
49. Штайнигер У., Мюлендаль К.Э. Неотложные состояния у детей.- Минск.: Медтрост.- 1996.- 512с.
50. Consent in Pediatric Urology. Editors: Godbole, Prasad, Wilcox, Duncan T., Koyle, Martin A. – 2016. - 528 pages: illustrations
51. Fundamentals of Pediatric Surgery. Second Edition. Editors: Mattei, P., Nichol, P.F., Rollins, II, M.D., Muratore, C.S 2011. 480 pages: illustrations
52. Jani J., Nicolaides K.H., Reller R.L. et al. Observed to expected lung area to head circumference ratio in the prediction of survival in fetuses with isolated diaphragmatic hernia.- Ultrasound Obstet. Gynecol.-2007.- Vol.30.- P.67-71.
53. Pediatric surgery: diagnosis and treatment. Responsibility Christopher P. Coppola, Alfred P. Kennedy, Jr., Ronald J. Scorpio, editors. Publication Cham: Springer, 2014. XXVIII, 482 pages: illustrationsTaylor G.A., Atalabi O.M., Estroff J.A. Imaging of congenital diaphragmatic hernias.- Pediatr. Radiol.- 2009.- Vol.39.- P.1- 16.
54. Tsukimori K., Masumoto K., Morocuma S. et al. The lung-to-Thorax Transverse Area Ratio at Term and Near Term Correlates With Survival in Isolated Congenital Diaphragmatic Hernia.- J.Ultrasound Med.-2008.- Vol.27.-P.707-713.